

פרוטוקול משיבת המועצה המינהלית
שהתקיימה ב-09.06.2015
במשרדי בנק ישראל בירושלים ובאמצעות אמצעי תקשורת

משתתפים

חברי המועצה: אורי גלילי, יו"ר המועצה המינהלית – באמצעות הטלפון
יצחק אידלמן – באמצעות הטלפון
נדין בודו טרכטנברג, המשנה לנגידת הבנק
נינה זלצמן – באמצעות הטלפון
קרנית פלוג, נגידת הבנק
מקסין פסברג נעדרה:

נוכחים נוספים: יעל ואקנין, מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה
דניאל אחיאשילי, ראש מטה הנגידה
חזי כאלו, מנכ"ל הבנק
אילן סוציאנו, עוזר למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית
יוסף פרוור, מנהל יחידת השכר
פנינה קרן, מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל
ענת שבת, מנהלת אגף החשבות במחלקת חשבות, מערכות התשלומים והסליקה
(חות"ם)
אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

סדר היום:

הסכם מחיקת הלוואות

הדיון:

הסכם מחיקת הלוואות

רקע: ב-26 בדצמבר 1999 נחתם בין הבנק לבין ועד עובדי הבנק הסכם קיבוצי; בו נקבע כי בעת פטירתו של עובד תימחק יתרת חובו בגין כל הלוואה שנטל מהבנק. ב-21 בנובמבר 2001 נחתם הסכם קיבוצי נוסף, שבו נקבע שמחיקת ההלוואות תחול גם במקרה של פטירת בן/בת זוג של העובד. החל מיולי 2005 הקפיא הבנק את הסדר מחיקת ההלוואות. באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו הסכם קיבוצי (הסכם 2008), שבו נקבעו הוראות לגבי מחיקת הלוואות אשר ניטלו קודם לכניסת ההסכם לתוקפו. מאחר שהתגלעה מחלוקת באשר להסדר מחיקת ההלוואות, הוחלט לקבוע בהסכם חדש מנגנון לשם בחינה פרטנית של הלוואות שניטלו קודם לכניסתו לתוקף של הסכם 2008.

יו"ר המועצה המינהלית אמר שאישור ההסכם הנוכחי יאפשר את החתימה על ההסכם הקיבוצי 2015 ועל הסכם תוספת השחיקה שאושרו בישיבה הקודמת של המועצה המינהלית ב-1 ביוני 2015. הוא

סיפר כי ביקר במשרדי הבנק שבמבנה החלופי וכי התרשם לטובה, מאוד. הוא ביקש ממנכ"ל הבנק להציג את הרקע להסכם.

מנכ"ל הבנק ציין כי לאור ביקורת שספג, בין היתר גם ממבקר המדינה, השעה הבנק, מאז 2007, באופן חד-צדדי את מחיקת ההלוואות, אף שזו נקבעה בהסכם. עתירה שהוגשה נגד הצעד החד-צדדי נדחתה. ההסכם הקיבוצי שנחתם ב-2008 קבע שההסדר של מחיקת הלוואות מופסק. עם זאת נותרה פתוחה שאלת ההלוואות שניטלו לפני 2008. לאחר התייעצות עם המחלקה המשפטית שהתקיימה סמוך למועד החתימה ב-2008, הוצע שבשלב ראשון תוקם ועדה ברשות שופט, ועובדים שיבקשו למחוק הלוואות יפנו לוועדה זו, תוך ויתור על סודיות רפואית. כיוון שהטיפול בהצעה מול ועד העובדים וההסתדרות התעכב, הציע המנכ"ל להשתמש בשירותיו של מגשר המקובל על כל הצדדים. עבודת המגשר נמשכה מספר שנים, שבמהלכן גם התחלף ועד העובדים. בסופו של דבר גובש ההסכם הנדון, אך החתימה עליו התעכבה – כנראה משום שהממונה על השכר באוצר ביקש שהחתימה עליו תהיה קשורה בחתימה על הסכם המעבר והשיפוץ ועל הסכם תוספת השחיקה. מנכ"ל הבנק ביקש ממנהל יחידת השכר לתאר את ההסכם.

מנהל יחידת השכר אמר שניתן לחלק את ההסכם לשניים: חלק אחד מתייחס להלוואות שניטלו עובדי הבנק, קודם לחתימה על ההסכם הקיבוצי – עד 19 באוגוסט 2008 – שחלקם היו מאז לגמלאים, והם או בני זוגם נפטרו. החלק השני של ההסכם מתייחס למקרי פטירה עתידית של עובדים או בני זוגם, מכאן ואילך, לאחר החתימה על ההסכם הנדון. אם הוועדה שתוקם תחליט כי יש למחוק את ההלוואה, העובד או שארו יישאו בכל סכום המס. החל מחודש לאחר החתימה על ההסכם ובמשך 12 חודשים תתווסף על הריבית המשולמת בגין הלוואות שניטלו קודם ל-19 באוגוסט 2008 ריבית שנתית בשיעור של 0.2% עד שההלוואה האחרונה שנקלחה לפני אוגוסט 2008 תיפרע.

חבר מועצה שאל אם תוספת הריבית נועדה לכסות את העלות של מחיקת ההלוואות על ידי הבנק.

מנהל יחידת השכר הסביר שההסכם המקורי למחיקת הלוואות, שנחתם ב-1999 (והוחל ב-2001 גם על בן/בת הזוג של העובד) קבע כי במחצית מעלות המחיקה יישאו העובדים, ובמחצית השנייה יישא הבנק. לצורך מימון חלקו של הבנק הוספה ריבית, שחושבה בסוף כל שנה על ידי חלוקה של סך השווי הכספי של המחיקות שהיו באותה השנה בשווי הכספי של יתרת ההלוואות שבסופה. המגשר בחן את השאלה מה תהיה תוספת הריבית המקסימלית שיהיה ניתן להשית על בעלי אותן הלוואות ישנות וקבע את גובה תוספות הריבית שבהסכם.

חבר המועצה אמר שאם כך העלות של הבנק גבוהה ממחצית ההלוואה, אבל לא ברור בדיוק בכמה ומנהל יחידת השכר הסכים אתו.

חבר מועצה נוסף העיר שעלולה לצוץ בעיה לגבי חתימה של נוטל הלוואה שיבוא בפני הוועדה על מסמך של ויתור על סודיות רפואית. זאת משום שנוסף על המסמכים הרפואיים עשוי מבקש ההלוואה להביא, למשל, גם מסמכים מעובד סוציאלי, ועובד סוציאלי אינו מחויב לסודיות. עלולה להיווצר אפוא פגיעה בפרטיות. לכן צריך, לדעתו, שנוטל ההלוואה יוותר גם על פגיעה בפרטיות. לכן צריך שהוועדה תשמור לא רק על הסודיות הרפואית, אלא גם על כל פרט ופרט הנוגע לפרטיותו של נוטל ההלוואה.

מנכ"ל הבנק אמר כי יעלה את הדברים בפני השופט בדימוס שיכהן בראשות הוועדה.

חבר מועצה ביקש שלמועצה תוצג נוסחת הגילום, וכן שאל אם נדרש תקציב למחיקת הקרן של ההלוואה, ואם כן, האם נדרשת העברה תקציבית מסעיף של רזרבה.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית הסבירה שסכום של 2.1 מיליון ש"ח, לגילום המס, כלול בתקציב הבנק, בעוד שמחיקת ההלוואות אינה מוצגת בתקציב הבנק, אלא מקבלת ביטוי בדוחות הכספיים.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה הוסיפה שההלוואות לעובדי הבנק אינן מקבלות ביטוי בתקציב הבנק אלא בדוחות הכספיים.

מנהל יחידת השכר אמר שההסכם הנדון חל על הלוואות שניטלו לפני 18 באוגוסט 2008, שהאחרונה שבהן צפויה להיפרע בשנת 2018.

חבר מועצה שאל אם נכון שמעתה ואילך נוטל ההלוואה ישלם את מלוא המס, והבנק לא יצטרך לגלם יותר את עלות מחיקת ההלוואה ולכן אין צורך בתקציב עבור הגילום.

מנהל יחידת השכר אישר את הדברים והסביר שעל ההלוואות המסתכמות לכדי 4.3 מיליון ש"ח שבפוטנציאל למחיקה, יהיה גילום של הבנק על מחצית ההלוואה, ועל עלות המחיקה של המחצית השנייה ישלם נוטל ההלוואה מס. הסכום המתקצב של 2.1 מיליון ש"ח מבוסס על מצרף חישובים פרטניים של הגילום עבור כל נוטל הלוואה. הגילום המחושב יקבל ביטוי בתלוש השכר של העובד.

מנהלת אגף החשבות אמרה כי הנתונים מבוססים על החלטות של רשות המיסוי שהיו בשומות קודמות, והשאלה אם נוטלי ההלוואה הצליחו לממן את חלקם במחיקת ההלוואה לא נבדקה כלל. רשות המיסוי קבעה שהמחצית מסכום המחיקה שבה נושא הבנק נחשבת כהטבה לנוטל ההלוואה, ולכן חייבת במס. לעומת זאת על חלקו של העובד במחיקה – מחצית יתרת ההלוואה – לא הוטלה חבות במס הכנסה. החישובים לצורך המיסוי לא היו ברמת דיוק מרבית.

חבר המועצה המשיך ושאל: אם יתברר כי המס שיושת על נוטלי ההלוואות יסתכם, למשל ב-1.5 מיליון ש"ח בלבד, האם העלות עבור הבנק תגדל ל-2.8 מיליון? והאם יש לכך ביטוי בתקציב הבנק?

נגידת הבנק הסבירה שהסכום של 4.3 מיליון ש"ח מניח שכל ההלוואות יימחקו. ניתן להעריך שבפועל, הואיל וצריך יהיה לפנות לוועדה שיהיה לה שיקול דעת, סכום ההלוואות שיימחקו יהיה קטן יותר. התוחלת של סכום ההלוואות שיימחקו קטנה אפוא מ-4.3 מיליון ש"ח.

חבר מועצה שאל מדוע למחיקת ההלוואות אין ביטוי בתקציב הבנק.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה השיבה שתקציב הבנק אינו כולל את ההלוואות לעובדים, ולכן גם לא את מחיקתן. התקציב כולל את המיסוי בגין ההטבות הגלומות בהלוואות, כפי שההטבות האחרות לעובדים, שהן בעצם הכנסה, מקבלות ביטוי בתקציב הבנק.

חבר המועצה הקודם הציע לחזור ולדון בשאלה כשהמועצה תדון בתקציב הבנק.

החלטות:

1. על פי סעיף 20(א)(5) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, החליטה המועצה לאשר את ההסכם הקיבוצי המיוחד, בנושא מחיקת הלוואות, בין הבנק לבין נציגות העובדים, להלן נספח א המצורף להחלטה.

המועצה מאשרת את העברת התקציב, בסך 2,100 אלפי ש"ח, מתקציב עתודת המועצה לתקציב עלויות עבודה עקיפות (מטה וסיוע) של הבנק, הנדרשת לביצוע התשלומים בשנת 2015 בהתאם להסכם הקיבוצי המיוחד.

נספח א'

הסכם קיבוצי מיוחד

שנערך ונחתם ביום _____ לחודש יוני שנת 2015

מצד אחד

ב י ן: בנק ישראל
(להלן: "הבנק")

ל ב י ן: הסתדרות העובדים הכללית החדשה
הסתדרות המעו"ף, חטיבת עובדי הבנקים
וחברות הביטוח
וועד העובדים הארצי של עובדי בנק
ישראל
(להלן: "נציגות העובדים")

מצד שני

והואיל וביום 26 בדצמבר 1999 נחתם בין הבנק לנציגות העובדים הסכם קיבוצי (להלן: "**הסכם 1999**") לפיו נקבע כי יתוקן נספח י"ג לחוקת העבודה לעובדי בנק ישראל (להלן: "**נספח י"ג לחוקת העבודה**"), כך שבעת פטירתו של עובד תימחק יתרת חובו בגין כל הלוואה שנטל מהבנק אשר טרם נפרעה;

והואיל וביום 21 בנובמבר 2001 נחתם בין הצדדים הסכם קיבוצי נוסף שתיקן את נספח י"ג לחוקת העבודה (להלן: "**הסכם 2001**") בו נקבע, בין היתר, כי ההסכמה בדבר מחיקת ההלוואות שעוגנה בהסכם 1999 תורחב ותחול גם במקרה של פטירת בן/בת הזוג של העובד (להלן: "**הסדר מחיקת ההלוואות**");

והואיל והחל מיולי 2005 הקפיא הבנק את הסדר מחיקת ההלוואות;

והואיל וביום 20 בדצמבר 2007 נחתם בין הצדדים הסכם קיבוצי, אשר נכנס לתוקפו ביום 19 באוגוסט 2008 (להלן: "**הסכם 2008**"), אשר בנספח ג' בו נקבע כי הוראות נספח יג לחוקת העבודה, עובר לתיקונים המפורטים בנספח ג' להסכם 2008, כפי שיושמו עד לאותו מועד, ימשיכו לחול לגבי הלוואות שניטלו עד למועד תחילת תוקפו של הסכם 2008;

והואיל ובין הצדדים נתגלעה מחלוקת באשר להסדר מחיקת ההלוואות;

והואיל: והצדדים מעוניינים להסדיר בהסכם זה את המחלוקת ביניהם באשר להסדר מחיקת ההלוואות באמצעות קביעת מנגנון מוסכם לשם בחינה פרטנית של ההלוואות שניטלו בהתאם לנספח י"ג לחוקת העבודה, קודם לכניסתו לתוקף של הסכם 2008 ושהושבו או עדיין מושבות לבנק לאחר מועד הפטירה;

לפיכך הותנה והוסכם בין הצדדים כדלקמן:

1. הצדדים מסכימים בזה, כי תוקם ועדה לשם בחינה פרטנית של המקרים בהם נוטל ההלוואה נטל מן הבנק הלוואה או מספר הלוואות טרם הסכם 2008 (להלן: "ההלוואות") אשר הושבו או שהן עדיין מושבות לבנק לאחר מועד פטירת נוטל ההלוואה או בן זוגו/ה, לפי העניין (להלן: "יתרת ההלוואה").
2. הרכב הועדה יהיה כדלקמן: יו"ר הועדה - שופט בדימוס שייבחר בהסכמת הצדדים; חבר ועדה שייבחר על ידי הבנק; חבר ועדה שייבחר על ידי נציגות העובדים. החלטות הועדה יתקבלו ברוב קולות חבריה.
3. הועדה תהיה רשאית להיוועץ בכל גורם מקצועי רלוונטי, כגון רופא/ה ועובד/ת סוציאלי/ת, וכן בכל גורם מקצועי מוסמך אחר, והכל כפי שתמצא לנכון.
4. הבנק יעביר לבחינתה ולהחלטתה של הועדה את כל המקרים הבאים ושיבואו בעתיד בגדר סעיף 1 לעיל, והכל בהתאם להוראות הסכם זה.
5. בסמכות הועדה להחליט לגבי כל הלוואה שהובאה לבחינתה כאמור בסעיף 4 לעיל, ובכפוף להוראות הסכם זה, אם מצאה על בסיס החומר שבפניה כאמור בסעיף 8 להלן כי ההלוואה ניטלה בחוסר תום לב - בדיעה שלא תוחזר במלואה או בחלקה.
6. מצאה הועדה כאמור בסעיף 5 לעיל, תורה הועדה כי יתרת ההלוואה לא תימחק.
7. לא מצאה הועדה כאמור בסעיף 5 לעיל, תורה הועדה על מחיקת יתרת ההלוואה באופן מיידי, ובכפוף לאופן מחיקת ההלוואה שבסעיף 14 להלן.
8. הועדה תקבע את סדרי עבודתה ותקבל את החלטותיה על סמך מסמכים שיומצאו לידיה ושמיעת נוטל ההלוואה או במקרה של פטירתו שמיעת מי משאיריו/יורשיו, וכן על בסיס כל חומר רלוונטי אחר, והכל בכפוף להוראות הסכם זה.
9. דיון בוועדה יקום רק בתנאי ובכפוף לכך שנוטל ההלוואה, ובמקרה של פטירתו שאיריו / יורשיו, יודיעו לוועדה בכתב כי הם מסכימים שהועדה תדון בעניינם, וכי הם מסכימים שמסקנות הועדה יחייבו אותם.
10. תנאי לדיון בוועדה יהיה חתימה על מסמך בדבר ההסכמה כאמור בסעיף 9 לעיל וכן חתימה על טופס לויתור על סודיות רפואית. יובהר כי החתימה על טופס ויתור על סודיות רפואית יהיה לשימוש הועדה בלבד ולצורך הכרעה בסוגיה הקבועה בהסכם זה ובו בלבד, ולא ישמש לכל צורך אחר לרבות על ידי מי מן הצדדים להסכם זה.
11. לנוטל ההלוואה או במקרה של פטירתו למי משאיריו / יורשיו זכות להופיע בפני הועדה ולהביא כל מסמך בפניה. למען הסר ספק, הימנעות נוטל ההלוואה או שאיריו/יורשיו מהופעה בפני הועדה או הבאת מסמכים (מבלי לגרוע מסעיף 10 לעיל) לא תשמש כנגד נוטל ההלוואה או שאיריו/יורשיו.

12. ככל שתחליט הוועדה כי נדרשים מסמכים נוספים מעבר לחומר המצוי בפניה, תפנה לבנק והוא יפעל בשקידה ראויה להמצאת המסמכים האמורים, ובמידת הצורך יתקשר עם חברה חיצונית העוסקת באיסוף מסמכים רפואיים וזאת מכוח ובהתאם לטופס הוויתור על סודיות רפואית כאמור בסעיף 10 לעיל.

13. הוועדה תנמק החלטותיה, ותפעל ככל הניתן לסיים את דיוניה עד 90 ימים מהיום בו הובא בפניה המקרה. החלטות הוועדה יחייבו את הבנק ואת נציגות העובדים.

14. החליטה הוועדה על מחיקת הלוואה כאמור בסעיף 7 לעיל, יחול האמור בסעיף זה -

א. נפטר נוטל ההלוואה או בן/בת זוג/ה בעניינו נסבה החלטת הוועדה, **טרם** חתימת הסכם זה -

- (i) תשלומים מתוך ההלוואה אשר המשיכו להיפרע לאחר מועד פטירת נוטל ההלוואה או בן זוג/ה - לפי העניין, יושבו על ידי הבנק בתוך 30 ימים מהחלטת הוועדה, בצירוף הפרשי הצמדה לפי מדד המחירים לצרכן. הפרשי ההצמדה יחושבו לפי ההפרש בין המדד הידוע במועד בו שולם לבנק כל תשלום כאמור לבין המדד הידוע במועד השבת הסכום כאמור.
- (ii) כל מס או תשלום חובה, ככל שיחולו על פי כל דין בגין יתרת ההלוואה שקבעה הוועדה כי לא תושב לבנק, כאמור בסעיף 7 לעיל (להלן: "**סכום המחיקה**") ינוכו במקור על-פי כל דין, ומחיקת ההלוואה תבוצע בפועל לאחר הסדרת התשלומים כאמור. מוסכם בזאת כי הבנק יגלם וישלם מחצית מסכום המס.

ב. נפטר נוטל ההלוואה או בן/בת זוג/ה בעניינו נסבה החלטת הוועדה, **לאחר** חתימת הסכם זה - ככל שיחולו מס או תשלום חובה כלשהו על פי כל דין בגין סכום המחיקה, אלו ינוכו במקור על-פי כל דין, ומחיקת ההלוואה תבוצע בפועל לאחר הסדרת התשלומים כאמור.

15. אין באמור בהסכם זה כדי לגרוע מזכויותיו של נוטל ההלוואה, או במקרה של פטירתו מזכויות שאיריו / יורשיו, שלא לקבל על עצמו את סמכות הוועדה. נוטל ההלוואה, ובמקרה של פטירתו שאיריו/יורשיו, שבחרו שהעניין לא יובא בפני הוועדה, יוכלו לפעול בכל דרך שימצא לנכון לשם קבלת סעד.

16. מוסכם על הצדדים, כי החל מהחודש שלאחר חתימת הסכם זה, ובמהלך שנים עשר חודשים מלאים לאחר חתימתו, תתווסף על הריבית המשולמת בגין ההלוואות (ריבית הלוואות לעובדים כפי שנקבעת על-ידי החשכ"ל מעת לעת) (להלן-"ריבית חשכ"ל ניידת"), ריבית שנתית נוספת בשיעור של 0.8 אחוז. לאחר תום התקופה כאמור ועד לתום התשלום האחרון בגין ההלוואה האחרונה מבין ההלוואות כהגדרתן בסעיף 1 לעיל, תתווסף על ריבית החשכ"ל הניידת ריבית שנתית בשיעור של 0.2 אחוז.

17. העלויות הכרוכות בפעילות הוועדה כאמור תחולנה על הבנק.

18. הבנק יעביר לנציגות העובדים את רשימת המקרים הבאים בגדר סעיף 1 לעיל, אשר ידועים לו נכון ליום חתימת הסכם זה וכן כל מקרה נוסף בהתאם לקבוע בהסכם זה, מיד עם היוודעו.

19. טיוטות שהוחלפו בין הצדדים עובר לחתימת הסכם זה לא יהוו ראיה בכל הליך שיפוטי ולא תהיה להן כל משמעות בפרשנות הסכם זה.

ולראיה באו הצדדים על החתום:

הסתדרות העובדים הכללית החדשה,
הסתדרות המעו"ף,
חטיבת עובדי הבנקים וחברות הביטוח

בנק ישראל

ועד העובדים הארצי של עובדי בנק ישראל